

Téarmaí Tagartha: An 3údara Gairm Tograí le
haghaidh

Tionscnaimh Gníomhaíochtaí Nuálacha
Uirbeacha

15/12/2017 – 30/03/2018

Clár Ábhar

1.	Réamhrá.....	3
2.	Údaráis incháilithe – Cé a fhéadfaidh iarratas a dhéanamh.....	4
3.	Clúdach téamach le haghaidh an tríú Ghairm Tograí	9
4.	Prionsabal Cistiúcháin.....	21
5.	Giniúint agus forbairt tionscadail	22
6.	An próiseas iarratais	25
7.	An próiseas roghnúcháin	27
8.	Soláthar poiblí, iniúchadh agus státchabhair.....	30
9.	Conas cúnamh a fháil.....	32
10.	Dátaí tábhachtacha.....	32

1. Réamhrá

Mar a luaitear in Airteagal 8 den Rialachán maidir le Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa¹(CFRE), féadfaidh CFRE tacaíocht a thabhairt do ghníomhaíochtaí nuálacha i réimse na forbraíochta uirbí inbhuanaithe. Sa chreat seo, sheol an Coimisiún Eorpach an Tionscnamh Gníomhaíochtaí Nuálacha Uirbeacha, is é sin Urban Innovative Actions (UIA), d'fhonn aithint agus tástáil a dhéanamh ar réitigh nua lena dtugtar aghaidh ar shaincheisteanna a bhaineann le forbraíocht uirbeach inbhuanaithe agus lena mbaineann ábharthacht ag leibhéal an Aontais.

Is é príomhaidhm an Tionscnaimh UIA, dá bhrí sin, ná spás agus acmhainní a chur ar fáil d'údaráis uirbeacha ar fud na hEorpa le gur féidir leo tástáil a dhéanamh ar smaointe dána neamhchruthaithe lena dtugtar aghaidh ar dhúshláin idircheangailte agus a thástáil conas a fhreagraíonn siad do chastacht an fhíorshaoil. Nuálach, ar ardchaighdeán, deartha agus curtha chun feidhme le rannpháirtíocht phríomh-gheallsealbhóirí, dírithe ar thorthaí agus inaistrithe a bheidh na tionscadail a dtabharfar tacaíocht dóibh.

Ba chóir go dtapódh údaráis uirbeacha an deis atá á tairiscint ag an Tionscnamh UIA chun bogadh ó “ghnáth-thionscnaimh” (a d'fhéadfaí bheith maoinithe ag foinsí “traidisiúnta” maoinithe, lena n-áirítear cláir phríomhshrutha CFRE) agus na rioscaí a ghlacadh chucu féin chun smaointe uailmhianacha agus cruthaitheacha a fhíoradh ina bhfréamhshamlacha ar féidir iad a thástáil i bhfíor-shuímh uirbeacha. Lena chur ar bhealach eile, féadfaidh an UIA tacaíocht a thabhairt do thionscadail phíolóta a mbaineann riosca rómhór leo le go maoineofaí iad ag foinsí traidisiúnta maoinithe, ar choinníoll go bhfuil siad thar a bheith nuálach agus turgnamhach.

Is ionann agus thart ar EUR 372 milliún buiséad CFRE atá ag an Tionscnamh UIA.

Roghnófar tionscadail UIA trí Ghairmeacha Tograí ar ábhar amháin nó níos mó a mholfadh an Coimisiún gach bliain idir 2015 agus 2020. Féadfaidh gach tionscadal cómhaoiniú CFRE ar fiú EUR 5 mhilliún ar a mhéad é a fháil. Ní mór an tionscadal a chur chun feidhme laistigh d'uastréimhse 4 bliana². Níl aon íosmhéid sheasta i bhfeidhm maidir le buiséid tionscadail UIA. D'fhéadfadh gurbh ísle an dóchúlacht go roghnófaí tionscadail bheaga (i.e. tionscadail ina n-iarrtar níos lú ná EUR 1 mhilliún

¹ Rialachán (AE) Uimh. 1301/2013 maidir le Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32013R1301>

² i gcásanna eisceachtúla a bhfuil cúis mhaith leo féadfar síneadh bliana ar a uasmhéid a chur le tionscadail.

ó CFRE) mar gurbh fhéidir go mbeadh sé doiligh dóibh a thaispeáint gur leor scála na ngníomhaíochtaí chun tátail fhiúntacha a chruthú. D'fhéadfadh, áfach, tionscadail a bhfuil costais shuntasacha infheistíochta ag baint leo bheith ábalta a thaispeáint gur fhóir na costais don chuspóir agus gur caitheadh an t-airgead go cuí.

Ionstraim de chuid an Aontais Eorpaigh Choimisiúin is ea an Tionscnamh UIA agus is í Ard-Stiúrthóireacht an Bheartais Réigiúnaigh agus Uirbigh de chuid an Choimisiúin Eorpaigh a bhainistíonn í faoi bhainistíocht indíreach. D'ainmnigh an Coimisiún Région Hauts-de-France³ mar Eintiteas a gCuirfear Cúram Air chun an Tionscnamh a chur chun feidhme. Bunaíodh Rúnaíocht Bhuan chun an Tionscnamh a bhainistiú⁴.

Leis na Téarmaí Tagartha seo, tá an tEintiteas a gCuirfear Cúram Air ag iarraidh ar údaráis incháilithe tograí tionscadail a chur isteach faoi chuimsiú an tríú Ghairm Tograí. Leithdháiltear buiséad idir 80-100 milliún EUR le haghaidh na Gairme Tograí seo.

Leagtar amach sa doiciméad seo an riachtanas agus an próiseas atá le leanúint don tríú Gairm Tograí. Ba cheart é a léamh i gcomhar le Treoir an Tionscnaimh UIA agus leis an treoir don Fhoirm Iarratais, atá le fáil ar shuíomh Gréasáin an Tionscnaimh UIA agus é seo nuashonraithe sa chreat don dara Gairm Tograí.

2. Údaráis incháilithe – Cé a fhéadfaidh iarratas a dhéanamh

Deimhnítear le hAirteagal 2 den Rialachán maidir le Gníomhaíochtaí Nuálacha Uirbeacha go bhféadfaidh na húdaráis seo a leanas iarratas a dhéanamh ar thacaíocht chun tabhairt faoi thionscadail UIA:

- Aon údarás uirbeach de chuid aonad riaracháin áitiúil atá sainmhínithe, de réir an mhéid uirbithe atá ann, mar chathair, mar bhaile nó mar bhrúachbhaile agus ina gcónaíonn 50 000 áitritheoir ar a laghad
- Aon chomhlachas nó aon ghrúpa d'údaráis uirbeacha de chuid aonaid riaracháin áitiúil atá sainmhínithe, de réir an mhéid uirbithe atá iontu, mar chathair, mar bhaile nó mar

³ Roimhe seo Région Nord-Pas de Calais

⁴ Féadfar teacht ar eolas agus sonraí teagmhála a bhaineann leis an Rúnaíocht Bhuan anseo ag: <http://www.uia-initiative.eu/en/about-us/meet-team>

bhruachbhaile agus a bhfuil 50 000 áitritheoir mar dhaonra iomlán acu; féadfaidh go n-áirítear leo sin comhlachais trasteorann nó grúpaí trasteorann agus comhlachais nó grúpaí i réigiúin dhifriúla agus/nó i mBallstáit dhifriúla

Údaráis uirbeacha incháilithe amháin, de réir mar a shainítear iad in Airteagal 2 den Ghníomh Tarmligthe, is féidir Foirm Iarratais a chur isteach sa chreat do Ghairm Tograí UIA.

Is í Eurostat a sholáthraíonn sainmhínithe ar aicmiú an aonaid riaracháin áitiúil agus ar choincheap⁵ an mhéid uirbithe agus tá na figiúirí ar líon na n-áitritheoirí bunaithe ar eolas atá curtha ar fáil ag Eurostat sa **Tábla Comhghaoil LAU2-NUTS2010, EU28 (2012)**⁶. Bainfidh Rúnaíocht Bhuan an UIA leas as an tábla seo a bheidh ina phríomhdhoiciméad tagartha don Seiceáil Incháilitheachta. Moltar d'iarratasóirí tagairt a dhéanamh don Tábla Comhghaoil chun an incháilitheacht a dheimhniú agus chun eolas a chur ar fáil faoi na haonaid riaracháin áitiúla atá san áireamh sna teorainneacha riaracháin agus faoi na figiúirí maidir le líon na n-áitritheoirí iontu.

Tugtar faisnéis bhreise ar incháilitheacht na n-údarás uirbeach sna hailt seo a leanas.

2.1 Iarratasóirí incháilitheachta sa chéad chatagóir:

- Bardas/comhairle cathrach a bhfuil a dtéorainneacha riaracháin tagairt do aonad riaracháin áitiúil amháin. Sa chás seo is mar chathair, bhaile agus bhruachbhaile a aicmeofar an t-aonad riaracháin áitiúil de réir an mhéid uirbithe atá ann (cód 1 agus/nó 2 sa Tábla Comhghaoil – faoin gcolún Méid a Uirbithe) agus ina gcónaíonn 50 000 áitritheoir ar a laghad
- Bardas/comhairle cathrach a bhfuil a dtéorainneacha riaracháin tagairt do roinnt aonad riaracháin áitiúil. Is amhlaidh an cás do roinnt bardas/comhairle cathrach sa Phortaingéil, sa Ríocht Aontaithe, in Éirinn, sa Ghréig, i Málta agus sa Laitivia, áiteanna nach bhfreagraíonn sainmhíniú Eurostat ar aonad riaracháin áitiúil do bhordas/chomhairle cathrach ach go bhfreagraíonn sé d'aonaid infrea-bhardais (paróistí) nó d'aonaid staitistiúla (toghbhardaí). Sa chás seo beidh an bardas/comhairle cathrach incháilitheach má bhíonn 50,000 áitritheoir mar dhaonra iomlán aige agus má bhíonn tromlach na n-áitritheoirí (níos mó ná 50%) ina gcónaí in

⁵ An sainmhíniú ar Aonad Riaracháin Áitiúil agus ar an gcéim uirbithe: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/local-administrative-units> ; http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Degree_of_urbanisation

⁶ Féadfar An Tábla Comhghaoil LAU2-NUTS2010, EU28 (2012) a íoslódáil anseo: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/local-administrative-units>

aonad riaracháin áitiúil atá sainmhínithe mar chathair, mar bhaile nó mar bhrúachbhaile, de réir na céime uirbithe a (cód 1 agus/nó 2 sa Tábla Comhghaoil – faoin gcolún Céim Uirbithe)

- Ceirtleáin eagraithe ar comhlachas/grúpa d’údaráis uirbeacha iad a chomhlíonann na critéir seo a leanas:
 - Go bhfuil siad aitheanta go hoifigiúil ag an dlí náisiúnta mar leibhéal de rialtas áitiúil (nach ionann é agus an leibhéal réigiúnach agus an leibhéal áitiúil) agus a bhfuil sé de dhualgas ar bhardais/chomhairlí cathrach bheith nasctha leis an eagraíocht fhorbhardasach (mar sin de, ní áirítear sa chatagóir seo comhlachais a thagann le chéile ar bhonn deonach, ar chúis faoi leith agus/nó ar feadh tréimhse teoranta)
 - Go bhfuil sé le bheith comhdhéanta de bhardais/chomhairlí cathrach amháin (mar sin de, sa chatagóir seo ní áirítear comhlachais a bhfuil institiúidí eile rannpháirteach iontu, ar nós ollscoileanna, comhlachais tráchtála, etc.)
 - Go bhfuil inniúlachtaí sonracha acu, arna socrú ag an dlí náisiúnta, arna thairmligean ag na bardais lena mbaineann réimsí beartas atá ábhartha don tionscadal UIA. Iarrtar ar chomhlachais tagairt chruinn a dhéanamh don chreat náisiúnta dlí. Beidh inniúlachtaí eisiacha ag na ceirtleáin eagraithe maidir le dearadh agus cur i bhfeidhm i réimsí beartas ábhartha don tionscadal UIA
 - Go mbeidh struchtúr polaitiúil faoi leith acu (agus ionadaíocht indíreach ann de na bardais a bhaineann leo) chomh maith le struchtúr riaracháin (sainfhoireann)

Seo a leanas samplaí de cheirtleáin eagraithe i gcreat an Tionscnaimh UIA:

- An Fhrainc: Métropoles, Communautés Urbaines, Communautés d’Agglomération agus Communautés de Communes
- An Iodáil: Città Metropolitane agus Unione di Comuni
- An Ghearmáin: Landkreis
- An Spáinn: Mancomunidades agus Area Metropolitana Barcelona
- An Ríocht Aontaithe: Comhúdaráis
- An Phortaingéil: Comunidades Intermunicipais (CIMs)

Grúpáil Eorpach um Chomhar Críochach (EGTC) a bhfuil a gcomhpháirtíochtaí déanta suas d’údaráis uirbeacha amháin (mar atá sainmhínithe thuas) agus a bhfuil saininniúlachtaí acu le haghaidh dearadh beartas agus cur chun feidhme ábhartha don Ghairm UIA agus measfar mar cheirtleáin eagraithe iad

agus mar sin de féadfaidh siad iarratas a chur isteach i gcreat Gairmeacha do Thograí UIA mar Phríomhúdaráis nó mar Údaráis Uirbeacha Ghaolmhara. Ní mheasfar EGTCanna a bhfuil eagraíochtaí eile san áireamh ina gcomhpháirtíochtaí (e.g. Ballstáit, údaráis réigiúnacha, comhlachais, ollscoileanna, etc.) mar cheirtleáin eagraithe agus nó fhéadfaidh siad iarratas a chur isteach mar Phríomhúdarás nó mar Údarás Uirbeach Gaolmhar ach féadfaidh siad a bheith ina bPáirtnéirí Soláthair i dtogra arna chur isteach ag údarás incháilithe uirbeach.

I gcreat an Tionscnaimh UIA, meastar ceirtleáin eagraithe mar aonad uirbeach aonair a dhéanann ionadaíocht thar ceann na mbardas/na gcomhairlí cathrach ar fad a bhaineann leis. Is mar gheall air seo a léireofar togra tionscadail a chuireann ceirtleán eagraithe isteach mar Phríomhúdarás Uirbeach.

Chun incháilitheacht na gceirtleán eagraithe a dheimhniú, déanfaidh an Rúnaíocht bhuan seiceáil ar líon na n-áitritheoirí, go bhfuil ar a laghad 50, 000 áitritheoir agus tromlach (os cionn 50%) áitritheoirí ina gcónaí sna haonaid riaracháin áitiúla a luaitear leis na ceirtleáin atá sainmhínithe mar chathair, mar bhaile nó mar bhruachbhaile de réir an mhéid uirbithe atá ann.

2.2 Is comhlachas/grúpa d'údaráis uirbeacha gan stádas dlíthiúil ceirtleán eagraithe atá ina n-iarratasóirí incháilithe sa dara catagóir.

Ní féidir le comhlachas d'údaráis uirbeacha (comhlachais náisiúnta/reigiúnach d'údaráis áitiúla, comhaontuithe críche, forbairt ceantair, etc.) ná le húdaráis aonair uirbeacha nach bhfuil comhaontuithe comhair foirmiúla acu ach atá toilteanach cur isteach ar chreat an Tionscnaimh UIA i gcomhpháirt lena chéile, cur isteach air mar aon údarás uirbeach amháin.

Aithneoidh siad Príomhúdarás Uirbeach i measc na mbardas/gcomhairlí cathrach lena mbaineann siad agus tabharfaidh siad liosta de na cinn eile mar Údaráis Ghaolmhara Uirbeacha.

Chun bheith incháilithe aithneofar na húdaráis uirbeacha ar fad a bhaineann leis (Príomhúdaráis agus Údaráis Ghaolmhara) mar aonaid riaracháin áitiúla agus beidh siad sainmhínithe mar chathair, mar bhaile nó mar bhruachbhaile, de réir an mhéid uirbithe atá ann. I gcás na n-údarás áitiúil a bhfuil níos mó ná aon aonad riaracháin amháin i gceist sna teorainneacha riaracháin, is ionann na rialacha a bhaineann leis an sainmhíniú orthu sin maidir leis an gcéim uirbithe agus mar a mhínítear faoi phointe a.2a den rannán seo.

Ní gá an gaol idir na Príomhúdaráis agus na hÚdaráis Ghaolmhara Uirbeacha bheith foirmiúil ag an am a chuirtear an Fhoirm Iarratais isteach. Sa chás go gceadaítear an togra agus go dtacaítear leis, soláthróidh Rúnaíocht Bhuan an UIA an Príomhúdarás Áitiúil le teimpléad de Chomhaontú Páirtnéireachta a síneofar ag na páirtnéirí ar fad a bhaineann leis (Údaráis Ghaolmhara Uirbeacha agus Páirtnéirí Soláthair) le linn na míonna tosaigh den chéim chur chun feidhme.

Chun breis faisnéise a fháil ar ról agus fhreagrachtaí na bPríomhúdarás Uirbeach agus na nÚdarás Gaolmhar Uireach (agus na bPáirtnéirí Soláthair) féadfaidh na hiarratasóirí tagairt a dhéanamh d'alt 5.1 de na Téarmaí Tagartha chomh maith le halt 2.1 de Threoir an UIA.

Léirítear in eispéiris roimhe seo go dtéann tionscadail aonair a sholáthraíonn comhlachais nó grúpaí de chathracha nach bhfuil stádas mar cheirtleán eagraithe acu, a chuimsíonn níos mó ná 3 údarás uirbeacha (Príomhúdaráis agus Údaráis Ghaolmhara Uirbeacha) agus nach bhfuil tadhlaigh ó thaobh críche de, i mbaol comhleanúnachas a chailleadh agus go mbeidh deacrachtaí acu le torthaí fiúntacha a sholáthar. Mar sin, moltar gur cheart do chomhlachais agus/nó do ghrúpaí d'údaráis uirbeacha (nach bhfuil stádas mar cheirtleán eagraithe acu) ar mian leo iarratas a dhéanamh bheith tadhlaigh ó thaobh críche de agus féachaint le líon na nÚdarás Uirbeach Gaolmhar lena mbaineann a theorannú.

2.3 Ceanglais choiteanna d'údaráis uirbeacha incháilithe

Chomh maith leis na prionsabail atá leagtha amach thuas, baineann na prionsabail seo a leanas le gach údarás uirbeach incháilithe i gcreat an Tionscnaimh UIA:

- Tá na húdaráis uirbeacha ar fad lonnaithe i mBallstát an AE
- Féadfaidh údaráis uirbeacha incháilithe amháin, de réir mar a shainmhínítear thuas, foirm iarratais a chur isteach i gcreat Ghairm Tograí an UIA. Dearbhófar neamh-incháilithe Foirm Iarratais a chuireann Páirtnéir Soláthair isteach.
- Féadfar údaráis uirbeacha (mar a shainmhínítear thuas) bheith liostaithe i dtogra tionscadail amháin mar Phríomhúdarás agus/ nó mar Údaráis Ghaolmhara Uirbeacha. Coinnítear go leithleasach catagóir na bPáirtnéirí Soláthair d'institiúidí agus/nó eagraíochtaí nach n-aithnítear mar údaráis uirbeacha i gcreat an Tionscnaimh UIA
- Féadfaidh údarás uirbeach nó le ceirtleán eagraithe baint a bheith aige i dtogra tionscadail amháin i gcreat gach Gairme Tograí (fiú má chuirtear na tograí tionscadail seo isteach faoi ábhair éagsúla sa Ghairm chéanna Tograí). Baineann an rialail seo leis na hÚdaráis Ghaolmhara

Uirbeacha chomh maith (féadfaidh bardas baint bheith aige le haon togra tionscadail amháin más Príomhúdarás Uirbeach é nó más Údarás Gaolmhar Uirbeach é).

- Ní féidir le húdaráis uirbeacha ar tugadh tacaíocht dóibh cheana féin i dtionscadal de chuid an Tionscnaimh UIA i gcreat Ghairm Tograí roimhe seo Foirm Iarratais nua a chur isteach ar an ábhar céanna le linn fhad iomlán an Tionscnaimh.

Ní áirítear gníomhaireachtaí agus cuideachtaí (e.g. i réimse bainistíochta fuinnimh/dramhaíola, na forbartha eacnamaíochta, cur chun cinn na turasóireachta, etc.) atá ar lánúinéireacht nó ar pháirtúinéireacht ag an mbardas/gcomhairle contae mar údaráis uirbeacha incháilithe. Mar sin féin, féadfaidh na húdaráis seo baint a bheith acu sa pháirtnéireacht mar Pháirtnéirí Soláthair (féadfar breis faisnéise a fháil ar ról agus ar fhreagrachtaí na bPáirtnéirí Soláthair in alt 5.1 de na Téarmaí Tagartha agus in alt 2.1 de Threoir an UIA)

Bainfidh Rúnaíocht Bhuan an UIA, mar atá thuasluaite, leas as an bpríomhfhoinsé tagartha, an scarbhileog **Tábla comhfhreagrais LAU2-NUTS2010, EU28 (2012)** chun deimhniú a dhéanamh de go gcomhlíontar leis na critéir incháilithe. Moltar go mór do na hiarratasóirí an scarbhileog a sheiceáil agus féinmheasúnú incháilitheachta a dhéanamh sula gcomhlánaítear an Fhoirm Iarratais.

Moltar go mór d'iarratasóirí teagmháil a dhéanamh le Rúnaíocht Bhuan an UIA i gcás go bhfuil bearna, neamhréireacht, nó amhras maidir le léirmhíniú sonraí a áirítear sa scarbhileog sula gcomhlánaítear an Fhoirm Iarratais le cur isteach.

Déanfaidh Rúnaíocht Bhuan an UIA idirchaidreamh le gach páirtnéir ábhartha, Eurostat san áireamh, le linn na seiceála incháilitheachta, leis an incháilíocht a dheimhniú.

3. Clúdach téamach le haghaidh an tríú Ghairm Tograí

Chinn an Coimisiún na hábhair ar féidir le húdaráis Uirbeacha aghaidh a thabhairt orthu tríd an Tionscnamh UIA a chur ar chomhréim leis na hábhair sin a shainítear i gcreat Chlár Oibre Uirbeach an AE.

Go sonrach, is ar líon teoranta ábhar a dhíreofar i ngach Gairm Tograí le haghaidh an Tionscnaimh UIA.

Le haghaidh an tríú Ghairm Tograí, féadfaidh iarratasóirí tograí tionscadail a chur isteach lena dtugtar aghaidh ar na hábhair seo a leanas:

- Oiriúnú don Athrú Aeráide
- Caighdeán an aeir
- Tithíocht
- Postanna agus Scileanna sa gheilleagar áitiúil

Iarrtar ar údaráis uirbeacha atá ag cur isteach ar chreatlach Ghairm an UIA ar Thograí rogha a dhéanamh ar cheann de na hábhair a bheartaítear. Tá an fhéidearthacht ag iarratasóirí, áfach, ceann de na hábhair a mholtar a roghnú. Ba cheart, áfach, cur chuige comhtháite a fhorbairt chun dul i ngleic ar dhóigh éifeachtach leis na dúshláin a aithnítear ann. Tá deis ag iarratasóirí cur síos a dhéanamh ar na nascana agus ar na seachtrachtaí a bhaineann le hábhair agus le réimsí eile beartas.

Mar a luadh, is mian leis an gCoimisiún go mbeartófar tograí tionscadail lena dtabharfar réitigh atá cruthaitheach, nuálach agus buanfasach chun aghaidh a thabhairt ar na dúshláin éagsúla a aithnítear. Ós rud é go mbeidh an Tionscnamh UIA ina shaotharlann le haghaidh smaointe nua, is é aidhm an Choimisiúin tástáil nua a spreagadh lena mbaintear leas as taithí ar dhisciplíní éagsúla. Chuige sin, sheachain an Coimisiún an iomarca saintreoracha a thabhairt maidir le cur síos a dhéanamh ar na cineálacha tionscadail a bhfuil sé ag súil lena mbeartú.

Maidir le tacú le Cuspóirí Téamacha agus le Tosaíochtaí Infheistíochta an CFRE, is gá go mbreathnaítear ar an tionscadal foriomlán mar thionscadal a thacaíonn le Cuspóirí Téamacha agus le Tosaíochtaí Infheistíochta an CFRE. Mar sin féin, beifear in ann tacú le tionscadail UIA a chuidíonn le Cuspóirí Téamacha 8-10 a chur i gcrích (i.e. na cinn atá dírithe níos mó ar chúrsaí sóisialta) a fhad is:

- Gur féidir a mheas go ndéanann an tionscadal foriomlán rannchuidiú éifeachtach maidir leis na cuspóirí téamacha agus na tosaíochtaí infheistíochta de chuid CFRE; agus
- Nach bhfuil an tionscadal dírithe go rómhór ar ghníomhaíocht a thagann faoi chuimsiú CSE de ghnáth.

Cuimhnigh air, i bpróiseas roghnaithe agus chur chun feidhme tograí tionscadail, go bhfuil rithabacht ag baint le comhlántacht agus sineirgí le cláir eile maoinithe an Aontais, chomh maith le tionscadail a dtacaítear leo.

Déanfaidh Coiste Roghnúcháin an UIA iarracht dúbailt ar bith a sheachaint agus iad ag déanamh cinntí ar na tionscadail a dtabharfar tacaíocht dóibh.

Sna hait seo a leanas tá cur síos mionsonraithe ar na ceithre hábhar sa tríú Gairm Tograí de chuid an UIA.

3.1 OIRIÚNÚ DON ATHRÚ AERÁIDE

Sainmhíniú foriomlán agus comhthéacs na dtopaicí

Is ionaid nuálacha agus fáis iad cathracha, agus is iad innill fhorbairt eacnamaíoch na hEorpa iad. Déanann siad óstáil ar thart ar 75% den daonra agus baineann siad úsáid as thart ar 80% den fhuinneamh arna tháirgeadh san Eoraip, agus táthar ag súil gur treocht é sin atá le dul i méid. Cuireann cathracha go mór le hathrú na haeráide, nó gineann siad astaíochtaí suntasacha gás ceaptha teasa (e.g. giniúint fuinnimh, feithiclí, tionscal, agus úsáid bithmhaise). Ag an am céanna, tá cathracha agus bailte i mbaol go mór ó dhrochthionchar de dheasca an athraithe aeráide: féadfaidh teas, baol tuilte, ganntanas uisce agus triomach drochthionchar a bheith aige ar chúrsaí sláinte, bonneagar, geilleagair áitiúla, agus ar chaighdeán maireachtála cónaitheoirí cathrach. Le tríocha bliain anuas, tá méadú 60% ar imeachtaí aimsire foircneacha tar éis tarlú san Eoraip. Tá buntáistí tábhachtacha ag baint le gníomhaíochtaí éifeachtacha ar mhaithe leis aeráid ní hamháin maidir le seasmhacht i gcoinne tionchair ón athrú aeráide a mheas ach chomh maith leis sin buntáistí tábhachtacha ó thaobh caighdeán maireachtála, sláinte phoiblí fheabhaithe, coigiltí costais agus cruthú fostaíochta.

Ábharthacht agus ról na n-údarás uirbeach

Tá ríthábhacht leis an gcumas chun ullmhú le haghaidh tionchar ar an aeráid agus freagairt dó. Tá ról spreagtha ag údaráis uirbeacha maidir leis na gníomhaithe a bhailiú le chéile ar a ndlínse chun beartais agus straitéisí ar son forbairt chríochach a chomhfhorbairt lena chéile, i gcomhthéacs na gcríoch beag agus iargúlta (e.g. cathracha ar oileáin nó sna réigiúin is forimeallaí). Ba chóir ról ceannróaíoch a bheith ag údaráis uirbeacha chun beartais a chruthú ag freagairt do riachtanais na saoránach agus chun infheistíochtaí ar son forbartha eacnamíochta a mhealladh.

Is de dheasca gníomhartha daonna go minic í an leochaileacht chun athraithe na haeráide, ar nós na ceantair is mó riosca a n-imbhuailte a shocrú isteach nó easpa pleanála nó dearadh foirgneamh. Mar shampla, méadaíonn clúdach ithreach le haghaidh tithíochta, bóithre agus carrchlós (cosaint ithreach) ionsú fuinnimh ón ghrian agus mar thoradh air sin bíonn an teocht uirbeach níos airde (ar a dtugtar an

‘éifeacht teasa uirbigh’). Ag an am céanna laghdaítear an siltean nádúrtha, a dtarlaíonn uilte uirbeacha dá dheasca, go háirithe le linn báistí troime.

Is féidir drochthionchar an athraithe ar an aeráid a laghdú, trí dhearadh uirbeach cuí agus seasmhach, mar shampla trí úsáid a bhaint as bonneagar glas amhail foraoiseacha, páirceanna, bogaigh, ballaí agus díonta glasa. Féadfar comhbhuntaistí suntasacha éirí as cur chuige den chineál sin, lena n-áirítear caighdeán feabhsaithe aeir, tacaíocht don bhithéagsúlacht agus caighdeán maireachtála níos fearr, chomh maith le deiseanna fostaíochta a chruthú.

Tá an tAontas Eorpach ag tacú le cathracha san iarracht seo trí roinnt creataí. Soláthraíonn Straitéis an AE ar Oiriúnú don Athrú Aeráide (2013) creat agus sásraí chun ullmhacht gach gníomhaithe a fheabhsú le dul i ngleic le tionchair an athraithe ar an aeráid faoi láthair agus sa todhchaí. Ar leibhéal uirbeach, neartaíonn an straitéis cumas na n-údarás áitiúil chun oiriúnú do na tionchair dhosheachanta a bhaineann leis an athrú ar an aeráid. Soláthraíonn Cúnant na Méaraí ar son na hAeráide agus an Fhuinnimh creat a chabhraíonn chun cathracha níos inmharta agus níos athléimní a thógáil. Eascraíonn sé ón ról tábhachtach atá ag cathracha agus ceantair uirbeacha i gcur chun feidhme Comhaontaithe Pháras maidir leis an Athrú Aeráide i dtreo forbartha ísealcharbóin agus seasmhachta ó thaobh na haeráide de.

Tá go leor samplaí iontacha ann de chathracha ag cur chun feidhme gníomhuithe ar son na haeráide ar fud na hEorpa. Tá sraith cás-staidéar agus dea-chleachtais ag Cúnant na Méaraí maidir le beartas maolaithe agus oiriúnaithe um athrú na haeráide a chur chun feidhme ag cathracha agus bardais.

Nodanna d’údaráis uirbeacha

Is é an riachtanas is práinní d’údaráis uirbeacha é sainaithint réiteacht um oiriúnú a chuireann le chéile conairí um fhorbairt inmharthana chomh maith le torthaí cothromais agus eiticiúla.

Ba cheart d’údaráis uirbeacha conairí leordhóthanacha a dhearadh de réir nádúir, cineáil agus leibhéal na cosanta a theastaíonn: ba cheart go ndíreofaí an fócas ar oiriúnú chun measúnú a dhéanamh ar an mbreis tuisceana ar fhachtóirí a imríonn tionchar ar an gcinnteoireacht agus cén chaoi agus más amhlaidh go gcuirtear cinntí chun feidhme. Ba cheart measúnú a dheanamh ar na bacanna institiúideacha, eacnamaíocha agus sóisialta a bhaineann le cur chun feidhme beartas oiriúnaithe (friotaíocht in aghaidh athruithe nó glacadh sóisialt). Ba cheart go gcabhródh pleanáil uirbeach le haghaidh rialachais uirbigh neamhionannas agus bochtaineacht a laghdú trí fhorbairt a dhéanamh ar bheartais leordhóthanacha um an t-athrú ar an aeráid agus ar úsáid an talaimh a chothú.

Gan bheith saintreorach maidir leis na cineálacha tionscadal a mbeifí ag súil leo, moltar do chathracha machnamh faoi leith a dhéanamh ar na téamaí agus ar na ceisteanna seo a leanas:

- Measúnuithe nuálacha agus comhtháite um rioscaí maidir leis an athrú ar an aeráid agus na leochaileachta, pleananna um bhainistiú rioscaí tuilte/teasa, forbairt acmhainne do chathracha agus roinnt na faisnéise ar leibhéal réigiúnach nó náisiúnta
- Tionscadail nualaíocha agus chomhtháite a thugann aghaidh ar réitigh um bhainistiú uisce bunaithe ar an nadúr (bainistiú tuilte agus an choinneáil uisce) agus forbairt ar bhonneagar glas agus gorm (foraoiseacha, páirceanna, bogaigh, ballaí /díonta glasa, tuilemhánna)
- Bonneagar uirbeach atá seasmhach ó thaobh na haeráide a chur chun cinn: coinneáil uisce níos fearr, draenáil uirbeaxg, córais s
- Tionscadail ag tacú le struchtúir mhaithe rialachais agus cuir chuige ar son tógáil ar sheasmhacht ó bhonn aníos agus cumais a neartú ag leibhéal na comharsanachta agus an phobail. Fócas ar chomhordú méadaithe, go hingearach (rialachas il-leibhéil) agus go cothrománach (rialachas il-gheallsealbhóirí); Comhordú réigiúnach idir na húdaráis áitiúla chun freastal ar rioscaí maidir leis an aeráid ar scála mór nó ar thrasteorann
- Rannpháirtíocht saoránach i dtionscadail maidir le hoiriúnú uirbeach; ag méadú feasachta sóisialta maidir le guaiseacha a bhaineann leis an aeráid; sásraí maoiniúcháin a fhorbairt chun infheistíochtaí riosca-dhíonach a ghíaráil.

3.2 CAIGHDEÁN AN AEIR

Sainmhíniú foriomlán agus comhthéacs na dtopaicí

In ainneoin an dul chun cinn suntasach atá déanta le roinnt blianta anuas, tá an t-aerthruailliú comhthimpeallach fós ar an gcéad chúis comhshaoil um bhás san AE, nó bíonn fós thart ar 400 000 bás luath gach bliain san AE de dheasca ardleibhéal cáithníní míne, dé-oscáide nítrigine agus ózón. Leanann an t-aerthruailliú de bheith ag déanamh dochair d'éiceachórais de réir mar a bhíonn níos mó ná leath de chríoch an AE nochtaithe do bharraíocht teistíochta nítrigine (eotrófú) agus tiúchain ózón. Cothaíonn sé sin bithéagsúlacht laghdaithe, táirgeacht laghdaithe barraí agus damáiste ábhartha eile.

Díríonn beartas comhshaoil an AE ar chreat beartais um aer glan a fhorbairt agus a chur chun feidhme a athneartaíonn beartais náisiúnta, réigiúnacha agus áitiúla do na gnéithe sin a bhaineann le fadhb cháilíocht an aeir nach féidir le Ballstáit a láimhseáil go héifeachtach nó go héifeachtúil astu féin. Bíonn beartais an AE ag díriú freisin ar oibleagáidí idirnáisiúnta an Aontais a chur chun feidhme maidir le

haerthruailliú, agus i gcomhtháthú na riachtanas um chosaint an chomhshaoil isteach in earnálacha, mar shampla, na tionsclaíochta, an fhuinnimh, iompair agus talmhaíochta.

Féadtar teacht ar fhigiúirí a léiríonn tábhacht agus cúla an aerthruaillithe chomhthimpeallaigh ag http://ec.europa.eu/environment/air/cleaner_air/index.html

Tá sé mar aidhm ag an gComhpháirtíocht ar “Cháilíocht an Aeir” ar Chlár Oibre Uirbeach an AE caighdeán an aeir a fheabhsú i gcathracha agus ‘an chathair fholláin’ a chur níos airde ar chlár oibre áitiúla, náisiúnta agus an AE⁷

Ábharthacht agus ról na n-údarás uirbeach

Is iad na húdaráis uirbeacha atá sa riocht fearr chun bearta a chur chun feidhme mar is iadsan atá ar an eolas maidir leis an staid áitiúil agus déanann siad réimse ionstraimí a rialú amhail pleanáil uirbeach, bonneagar/bainistiú tráchta, ceadanna tithíochta, polasaí páirceála etc., a ligeann dóibh réitigh nuálacha a stiúradh agus a chur chun cinn. Go ginearálta beidh siad i gceannas ar bhuiséid áitiúla agus fostóidh siad na baill foirne a mbeidh orthu tabhairt faoin gcur chun feidhme agus bearta a ghlacadh nó a fhorfheidhmiú i gcásanna a mbíonn toitcheo ann nó pleananna fadtéarmacha maidir le caighdeán an aeir.

In go leor de na Ballstáit bíonn údaráis chathrach freagrach as pleananna oifigiúla um cháilíocht an aeir a fhorbairt, a chur chun feidhme agus a mheas faoi Threoir 2008/50/CE nó le haghaidh pleananna um cháilíocht aer na cathrach atá nasctha le pleananna oifigiúla réigiúnacha um cháilíocht an aeir faoi Threoir 2007/50/CE. Fiú má tá pleananna oifigiúla réigiúnacha um cháilíocht an aeir ann, is minic a bhíonn ról an-mhór ag cathracha sa mhéid sin nó is iondúil go bhfuil siad sin mar lárionad mór eacnamaíoch an réigiúin, le tiúchan daonra, tráchta agus tionscail. Tá sárú PM agus NO₂ in go leor cathrach i gcuid mhór tíortha agus in ainneoin pleananna gníomhaíochta um cháilíocht an aeir, tá léiriú sa mhéid sin go bhfuil gá le réitigh nuálacha agus feabhsuithe sa chur chuige: tugtar léargas níos fearr maidir le cén áit agus cén uair a bhféadfadh fadhbanna truaillithe aeir a bheith ann agus chuirfí fáilte mhór roimh an chaoi ar féidir le réitigh nuálacha cur le réitigh.

Nodanna d’údarás uirbeacha

Ba cheart béim a leagan ar an bhfíric gur féidir feabhas a chur ar cháilíocht an aeir uirbigh le maireachtáil go folláin trí mhaolú a dhéanamh ar fhoinsí astaíochtaí ábhartha maidir le truailléin aeir

⁷ <https://ec.europa.eu/futurium/en/air-quality>

nó a réamhtheachtaithe. Ní hamháin go mbíonn tionchar ag foinsí uirbeacha ar chaighdeán uirbeach an aeir (i.e. trácht, teas baile, tionscal) ach freisin ó fhoinsí atá suite taobh amuigh den chathair. Tá caighdeán an aeir sin sa chúlra déanta suas de/faoi thionchar astaíochtaí ó fhoinsí astaíochtaí neamh-uirbeacha mar seo amhail talmhaíocht, loingseoireacht (intíre), foinsí nádúrtha agus astaíochtaí i gceantair (uirbeacha) i bhfad i gcéin. Chun cinneadh a dhéanamh ar an maolú is fearr a d'fhéadfaí a dhéanamh ar cé acu foinse uirbeach (cost-éifeachtach), ní mór sonraí maithe cúlra a bhzeith ann (a chinneann an tiúchan cúlra agus cion tairbhe na cathrach féin le caighdeán an aeir). Ina theannta sin, ní bhíonn truailliú aeir i dtimpeallacht uirbeach aonchineálach. Bíonn baill the in aon timpeallacht uirbeach, agus is féidir iad a nascadh le foinsí éagsúla. D'fhéadfadh samhaltú ardaifigh cabhrú leis na baill the sin a shainaithint agus cheadódh sin bearta atá i bhfad níos beaichte agus níos éifeachtaí ó thaobh costais a oireann níos fearr don mhicritimpeallacht sin.

Agus réitigh nuálacha a sainaithint, tuigtear cuireadh do na húdaráis uirbeacha a thabhairt faoi deara agus tógáil ar cheachtanna a foghlaimíodh mar a thuairiscítear sa tuarascáil ón nGníomhaireacht Eorpach Comhshaoil⁸ ar chur chun feidhme aeir i 12 chathair agus ó thionscadail a rinneadh faoin gclár LIFE⁹

Gan bheith saintreorach maidir leis na cineálacha tionscadal a mbeifí ag súil leo, moltar do chathracha machnamh faoi leith a dhéanamh ar na téamaí agus ar na ceisteanna seo a leanas:

- uirlisí a fhorbairt agus a thástáil chun foinsí fardail níos fearr d'fhonn truailliú aeir agus uirlisí samhaltaithe ardaifigh a bhunú chun baill the um thruailliú aeir uirbigh a shainaithint.
- modhanna iompair íseal astaíochtaí nó gan astaíochtaí a chur chun cinn amhail soghluaiseacht breosla níos glaine, nasc níos fearr le hiompar poiblí, ionstraimí éagsúla le haghaidh modhanna éagsúla iompair, roghanna modúlachta nuálacha ar nós ríomhrothar, rothair lasta nó comhroinnt carranna
- ceantair phoiblí atá deartha go sláintiúil a spreagann rothaíocht agus siúl
- Eolaíocht do Shaoránaigh (a mheasann caighdeán an aeir le feistí beaga tomhais atá leordhóthanach chun tacar sonraí mór uirbeach a chruthú ar chaighdeán an aeir, ag bunú ball te áitiúil
- athrú iompair agus tionscadail rannpháirtíochta poiblí (e.g. Saotharlanna Níos Cliste)
- réitigh bunaithe ar an nádúr i gcathracha (e.g. crainn agus plandaí le haghaidh caighdeán an aeir, ach bunaithe ar fhianaise ar thairbhí cáilíochta aeir)

⁸ <https://www.eea.europa.eu/publications/air-implementation-pilot-2013>

⁹ <http://ec.europa.eu/environment/life/publications/lifepublications/lifefocus/documents/airquality.pdf>

- sásraí nuálacha maoinithe áitiúla agus réigiúnacha (cánachas, CPPanna,...) a spreagann saoránaigh agus tionscail chun glacadh le réitigh astaíochtaí ísle (soghluaiseacht agus tithíocht).
- cuir chuige nuálacha chun díghlasáil a dhéanamh ar bhaic bheartais/pholaitiúla chun cur chun feidhme réiteach/teicneolaíochta atá bunaithe ar nuálaíocht a spreagadh le caighdeán an aeir a fheabhsú.

3.3 TITHÍOCHT

Sainmhíniú foriomlán agus comhthéacs na dtopaicí

Is bonneagar rithabhachtach í an tithíocht maidir le fás eacnamaíoch cathracha agus leas a saoránach. Mar sin féin, is fadhb leanúnach í an easpa tithíochta leordhóthanaí atá ar ardchaighdeán sa chuid is mó de na tíortha Eorpacha. Le deich mbliana anuas, is ábhar imní é an inacmhainneacht ag dul in olcas, easpa dídine, polarú sóisialta agus tithíochta agus cineálacha nua díth tithíochta.

Tá tionchar tábhachtach ag roinnt beartas ar leibhéal an AE ar thithíocht agus tugann siad tacaíocht sa réimse seo (e.g. clár oibre beartais shóisialta an AE, beartais fuinnimh, tionscail agus comhshaoil, beartais réigiúnacha agus uirbeacha, margadh aonair agus cúnamh stáit). Mar sin féin, is iad na rialtais náisiúnta a dhéanann a gcuid polasaithe tithíochta féin a fhorbairt. Tá dúshlán den chineál céanna roimh go leor daoine: maidir le cén chaoi chun stoic thithíochta a athnuachan, conas [forbairt inbhuanaithe](#) a phleanáil agus a chur chun cinn, conas dul i ngleic le sraoilleáil uirbeach, conas cabhrú le grúpaí daoine óga agus daoine faoi mhíbhuntáiste le tithíocht agus conas éifeachtúlacht fuinnimh a chur chun cinn i measc úinéirí tú.

In 2015, bhí 11.3% de dhaonra an AE faoi 28 ina gcónaí i dteaghlaigh a chaith os cionn 40% dá gcuid [ioncam indiúscartha](#) ar thithíocht¹⁰. Tá beagnach 11% de dhaonra an AE sa riocht nach bhfuil a dteaghlaigh in ann a dtithe a théamh go leordhóthanach ar chostas inacmhainne. In 2012, measadh go raibh tionchar ag riocht den chineál seo ar thart ar 54 milliún duine san Eoraip. Tá an fhadhb sin amhlaidh de dheasca praghasanna fuinnimh atá ag ardú, ioncam íseal agus tithe nach bhfuil tíosach ar fhuinneamh, agus tá sé sin forleathan go háirithe i Lár na hEorpa Thoir agus i nDeisceart na hEorpa.

¹¹ Tá laghdú tagtha ar an táirgeadh nua ar thithíocht shóisialta idir 2009 agus 2012, ach tá líon na

¹⁰ Eurostat

¹¹ Féadfar go mbeidh drochthionchar ag bochtanas fuinnimh ar bheagnach 11% de dhaonra an AE <https://ec.europa.eu/energy/en/news/energy-poverty-may-affect-nearly-11-eu-population>

dteaghlach ar liostaí feithimh ag méadú: BE 140 000 go 186 000, FR 1.2 go 1.7 milliún, IT 600 000 go 650 000. Thairis sin, tá níos mó daoine gan dídean ar fud an AE.¹²

Ábharthacht agus ról na n-údarás uirbeach

Chuir beartais tithíochta a bhí ann roimh an ngéarchéim airgeadais dhomhanda cathracha agus údaráis áitiúla i riocht dúshlánach. Tá a gcuid maoinithe agus a bhfreagracht as soláthar tithíochta tar éis laghdú go córasach ó na 1980í. Mar thoradh ar athrú níos déanaí ar bheartas tithíochta go hidirnáisiúnta (féach UNECE, 2015) a d'aistrigh an fhreagracht as tithíocht ó údaráis láir go húdaráis áitiúla, agus táthar ag iarraidh arís ar chathracha sócmhainní tithíochta a mhaoiniú, a bhainistiú agus a dháileadh. Tugann an t-athrú seo an deis do chathracha chun réitigh nuálacha tithíochta a thógáil atá in oiriúint do staid na margaí tithíochta iar-ghéarchéime.

Dá bhrí sin tá ról tábhachtach ag cathracha maidir le soláthar tithíochta agus athshlánúcháin agus iad ag obair go cruthaitheach le gach cineál soláthróir tithíochta, príobháideach, poiblí agus pobail (léirítear ó thaithí go raibh torthaí teoranta ag brath ar earnáil amháin chun tithíocht a sholáthar) agus úsáid talaimh inbhuanaithe a chur chun cinn.

Iarrtar ar chathracha dul i ngleic le rochtain ar thithíocht inacmhainne mar cheann dá bpríomhdhúshlán tar éis na géarchéime eacnamaíche agus airgeadais. I dtéarmaí ginearálta, tá easpa tithíochta inacmhainne agus sóisialta ar fud na dtionachtaí go léir, agus fulaingíonn roinnt daoine ó fholúntais tithíochta agus ó stoc meathlaithe. Samplaí de limistéir uirbeacha ar imríodh tionchar orthu:

- Limistéir chathrach a bhfuil margadh tithíochta téite acu, áit a bhfuil an t-éileamh ar thithíocht ag méadú, agus praghasanna tithíochta boilscithe agus inacmhainneacht tithíochta tar éis titim go suntasach don speictream leathan grúpaí ioncaim (ó ioncam íseal go meánioncam agus go meánioncam ard) agus a gcuid riachtanas éagsúil.
- Comharsanachtaí ina bhfuil áitritheoirí nach bhfuil in acmhainn infheistíocht a dhéanamh agus/nó costais fónais a chlúdach.
- Cathracha crapthach agus ceantair a bhfuil an t-éileamh íseal ar thithíocht orthu (i.e. ceantair a bhfuil líon méadaithe folúntais iontu agus tithe folmha).

Is dúshlán eile é dul i ngleic leis na grúpaí leochaileacha sa tsochaí a bhfuil deacracht ar leith acu teacht ar thithíocht shóisialta atá inacmhainne, mar shampla daoine aosta, tuismitheoirí aonair, daoine faoi mhíchumas, daoine gan dídean, daoine atá dífhostaithe go fadtéarmach, daoine óga ag imeacht ó

¹² Feantsa, An Dara Forléargas ar Eisiaimh Tithíochta san Eoraip 2017 <http://www.feantsa.org/en/report/2017/03/21/the-second-overview-of-housing-exclusion-in-europe-2017>

chúram institiúideach, Romaigh, imircigh, etc. Ba cheart gníomhaíochtaí a nascadh le bearta tacaíochta ábhartha sna ceantair seo go háirithe (oideachas, sláinte, gnóthaí sóisialta, fostaíocht, slándáil, dídheighilt etc.).

Nodanna d'údaráis uirbeacha

Gan bheith saintreorach maidir leis na cineálacha tionscadal a mbeifí ag súil leo, moltar do chathracha machnamh faoi leith a dhéanamh ar na téamaí agus ar na ceisteanna seo a leanas:

Ag féachaint do na dúshláin tithíochta atá os comhair na gcathracha tá sé tábhachtach córais um tháirgeadh agus um thomhaltas tithíochta atá freagrach athbhunú arís chun dul i ngleic le saincheisteanna cathracha atá ag dul i méid agus ag dul i laghad, chomh maith le comharsanachtaí uirbeacha atá díothach. Ba cheart córais tithíochta atá freagrach:

1. sochair eacnamaíocha a thabhairt leo, amhail
 - Inacmhainneacht tithíochta a mhéadú
 - éifeachtacht fuinnimh a mhéadú, astaíochtaí CO₂ a laghdú
 - úsáid éifeachtach agus inbhuanaithe as talamh tógála a chur chun cinn agus sraoilleáil uirbeach a chosc
 - poist áitiúla
 - scéimeanna nuálacha maoinithe a thabhairt isteach trí chomhpháirtíocht phoiblí-phríobháideach
2. teorainn a chur le dramhaíl trí
 - úsáid éifeachtach a bhaint as acmhainní
 - inathchúrsáil tithíochta
 - athfhorbraíocht
 - athchóiriú tithíochta
3. réitigh atá bunaithe ar dhaoine a chur chun cinn, amhail
 - rochtain níos fearr ar thithíocht inacmhainne, atá ar ardchaighdeán agus ar thithíocht shóisialta
 - réitigh tithíochta a fhreagraíonn do chúrsaí saoil
 - machnamh ar threochtaí déimeagrafacha agus sóisialta
 - tithíocht chomhoibríoch
 - dídheighilt, ag dúnamh na bearna scoite sóisialta agus fisiciúla idir na grúpaí éagsúla sa tsochaí
 - cosc a chur ar na héifeachtaí neamhbheartaithe a bhaineann le huaisliú (e.g. díshealbhú)
 - sainriachtanais grúpaí leochaileacha.

Déanann idirghabhálacha uirbeacha sna córais tithíochta táirgí tithíochta agus an timpeallacht thógtha atá aeistéitiúil agus ar féidir le gach duine oiread úsáide a bhaint aisti is féidir a chur chun cinn, beag beann ar a n-aois, inscne, náisiúntacht nó cúlra eitneach.

Prionsabail Ghinearálta:

- Measúnú a dhéanamh ar na sainriachtanais áitiúla agus freagra cuí a thabhairt dá réir sin.
- Cur chuige comhtháite a áirithiú ionas go mbeidh an gníomh idirnasctha le bearta ábhartha eile chun torthaí foriomlána níos fearr a bhaint amach.
- Níor cheart aon tionchar idirdhealaitheach ná leithscartha ag gníomhartha.
- Ba cheart srian gníomhach a chur ar aon iomaíocht a bhraitear a bheith ann le haghaidh sciar den mhargadh idir cineálacha difriúla soláthróirí tithíochta (e.g. príobháideach agus poiblí) d'fhonn táirgeadh agus tomhaltas tithíochta sóisialta measctha agus tionachta measctha a chur chun cinn.
- Ba cheart inbhuanaitheacht gníomhaíochta lasmuigh de thréimhse ama an tionscadail a áirithiú.
- Maidir le gníomhartha i bhfabhar grúpaí leochaileacha, tá baint ag an bpobal in ullmhú, dearadh (agus cur chun feidhme nuair a bhaineann sé le hábhar) na gníomhaíochta.

3.4 POSTANNA AGUS SCILEANNA SA GHEILLEAGAR ÁITIÚIL

Sainmhíniú foriomlán agus comhthéacs na dtopaicí

Tá cruthú fostaíochta ar cheann de na príomhthosaíochtaí atá ag an AE. Ní haon ionadh é seo nuair a mheasann duine go raibh 19 092 milliún fear agus bean dífhostaithe i mí na Bealtaine 2017, cé go bhfuil leibhéal na dífhostaíochta ag titim le tamall anuas, agus tá cuid mhór de na daoine seo atá dífhostaithe in aoisghrúpaí ba cheart a bheith ar na cinn is táirgiúla agus is gnóthaí i sochaí atá folláin agus rathúil.

Sa Chlár Oibre um Scileanna Nua don Eoraip (2016) athdhearbhaítear an tábhacht a bhaineann le cruthú post agus le scileanna nua a theagasc d'fhórsa oibre na hEorpa. Ag an am céanna, déanann an Colún Eorpach um Chearta Sóisialta (2017) iarracht chun coinníollacha oibre níos cothroime a bhunú agus gné shóisialta neartaithe i mbeartais a bhaineann le fostaíocht.

Is é fócas na Comhpháirtíochta maidir le 'Poist agus Scileanna sa gheilleagar áitiúil' den Chlár Oibre Uirbigh an AE é an geilleagar áitiúil a éascú trí chumas agus scileanna an lucht saothair a mhéadú agus réamhchoinníollacha fabhracha a sholáthar d'fhorbairt ghnó agus do chruthú post, bunaithe ar shainiúlachtaí áitiúla faoi leith.

Ábharthacht agus ról na n-údarás uirbeach

De réir mar a ghluaiseann an AE amach as an ngéarchéim airgeadais, ba chóir a mheabhrú go bhfuil níos mó ná dhá thrian de lucht saothair an AE ina gcónaí i gcathracha agus gurb iad na ceirtleáin uirbeacha is mó atá taobh thiar den nuálaíocht, iomaíochas agus fás eacnamaíoch ar fud na hEorpa. Dá bhrí sin tá ról lárnach ag cathracha chun na coinníollacha cearta a chruthú agus tacú leo ó thaobh na n-infheistíochtaí nuálacha a fhágann go mbeidh níos mó post agus poist níos fearr ann dá gcuid saoránach.

Arís eile, níl na cineálacha tionscadal a bhfuiltear ag súil leo sainithe go mion, ach d'fhéadfaí leas a bhaint as an tionscadal atá ceadaithe cheana féin sa Chéad Ghairm UIA agus as an tuarascáil URBACT “Tuilleadh post:cathracha níos fearr” mar á“har inspioráide nó leagtar amach ansin cuid de na céimeanna a fhéadfaidh údaráis uirbeacha a dhéanamh chun fás agus poist a chothú.

Nodanna d’údaráis uirbeacha

Gan a bheith saintreorach maidir leis na cineálacha tionscadal a bhfuiltear ag súil leo, moltar do chathracha measúnú a dhéanamh ar na téamaí tosaíochta atá sainaitheanta sa [orientation paper](#) pháipéar treoshuímh den Chomhpháirtíocht ar ‘Poist agus scileanna sa gheilleagar áitiúil’ den Chlár Oibre Uirbeach don AE¹³ chomh maith leis na téamaí agus na saincheisteanna seo a leanas:

- Tacú le slabhraí soláthair áitiúla chun cabhrú leis an ngeilleagar áitiúil leas a bhaint as an margadh áitiúil agus ról gníomhach a ghlacadh ag tógáil nasc idir cuideachtaí áitiúla, a gcuid Geallsealbhóirí, agus deiseanna áitiúla margaidh chomh maith le deiseanna níos leithne margaidh;
- Tacú le FBManna, , réitigh nuálacha a sholáthar dá bpríomhdhúshláin agus feabhas a chur ar a n-idirnascthaight le margáí níos leithne;
- Cultúr fiontraíochta feabhsaithe a fhorbairt ag cothú gnólachtaí nuálacha agus fiontair shóisialta trí éiceachórais fhabhracha áitiúla a chur chun cinn, lena n-áirítear ‘gorlanna gnó’
- Cabhrú le cathracha a aistriú isteach sa chéad gheilleagar eile bunaithe ar eolas, fuinneamh inbhuanaithe, ardáin dhigiteacha agus cineálacha táirgeachta atá níos áitiúla agus níos ciorclaí.
- Taighde agus forbairt a luacháil trí thorthaí taighde agus forbartha eolaíoch a thrádáil, trí chomhoibriú fiontraithe leis an bpobal eolaíochta agus taighde;
- Ag féachaint ar lucht saothair ardcháilithe a bhfuil na scileanna cuí acu chun táirgiúlacht, cruthaitheacht agus nuálaíocht níos fearr a chothú

¹³ <https://ec.europa.eu/futurium/en/content/jobs-and-skills-local-economy-orientation-paper>

- Margaí saothair chuimsitheacha a áirithiú trí chomhionannas deiseanna a chur ar fáil do gach duine, lena n-áirítear grúpaí atá imeallaithe agus leochaileach;

Ina theannta sin, aithníonn an Coimisiún go gcaithfidh cathracha a gcuid margaí saothair a bhainistiú lena áirithiú go mbíonn comhoiriúint mhaith ann idir an t-éileamh (na poist atá ar fáil) agus soláthar (na daoine a dteastaíonn na poist uathu) chun na buntáistí is fearr a bhaint as fás eacnamaíoch. Tá sé riachtanach go ndéantar leibhéil scileanna a uasghrádú agus go mbítear níos fadbhreathnaithí maidir le riachtanais an mhargaidh saothair, mar ní mór go mbíonn na scileanna cuí ag daoine má tá siad le bheith infhostaithe ar bhonn fadtéarmach ag fostóir iomaíoch. Mar ghnéithe a d'fhéadfaí a áireamh i ngníomhartha a dhéanann cathracha d'fhéadfaí a bheith ag obair i gcomhar le forais oideachais chun a dteagasc a chur in oiriúint do na riachtanais atá ag teacht chun cinn sa mhargadh saothair, ag spreagadh an éilimh atá ar na scileanna, ag obair leo agus le fostóirí le háirithiú go mbítear ar an eolas maidir leis na scileanna atá ag teastáil roimh ré, chomh maith le bheith ag spreagadh infheistíochta i scileanna nua.

4. Prionsabal Cistiúcháin

Prionsabal na gcostas iomlán

Leanann an Tionscnamh UIA prionsabal na gcostas iomlán. Déanann CFRE tionscadal a chómhaoiniú go suas le 80% de na costais incháilithe lena mbaineann. Is gá do gach comhpháirtí a fhaigheann airgead CFRE ranníocaíocht phoiblí nó phríobháideach (20% ar a laghad de na costais iomlána) a fháil chun gur féidir leis a bhuiséad a chomhlíonadh, agus an ranníocaíocht sin ag teacht óna acmhainní féin nó ó fhoinsí eile. Féadfaidh ranníocaíocht an pháirtnéara bheith i bhfoirm airgid agus/nó i gcomhchineál. Ba chóir a shonrú nach bhfuil obair dheonach gan pá incháilitheach faoi rialacha incháilitheachta UIA agus gur chóir don fhoireann arna híoc a meas mar ranníocaíocht airgid.

Íocaíochtaí CFRE

Tá an scéim íocaíochta UIA bunaithe go príomha ar réamhíocaíochtaí ó CFRE¹⁴ agus tá sé bunaithe freisin ar phrionsabal aisíocaíochta costas a tabhaíodh iarbhír (lena n-áirítear rátaí comhréidh):¹⁵

¹⁴ Mar atá luaite sa Chomhaontú Tarmilgthe sínithe ag Coimisiún na hEorpa agus Région Hauts-de-France (ex-Région Nord-Pas-de-Calais) sa bhliain 2015

¹⁵ Idem

- Déantar an chéad réamhíocaíocht ó CFRE, rud ar fiú 50% den deontas ó CFRE é, leis an (bPríomh) Údarás Uirbeach laistigh de 90 lá tar éis an Conradh Fóirdheontais a shíniú (agus den Chomhaontú Comhpháirtíochta nuair is gá). Clúdaíonn an chéad réamhíocaíocht seo an chnapshuim ar chostais ullmhúcháin (uasmhéid EUR 16 000 CFRE).
- Déantar dara réamhíocaíocht ó CFRE, rud ar fiú 30% den deontas ó CFRE é, leis an (bPríomh) Údarás Uirbeach tar éis tuarascáil eatramhach ar dhul chun cinn, ina leagtar amach caiteachas iniúchta an tionscadail, fíoraithe ag Rialtóir 1, a chur isteach agus a fhormheas. Ní mór don chaiteachas a thuairiscítear bheith chomh hard le 70%, ar a laghad, den chéad tráthchuid réamh-mhaoinithe (i gcomhréir le 35% de bhuiséad iomlán an tionscadail).
- Déantar tríú híocaíocht ó CFRE i gcomhréir le 20% ar a mhéid de dheontas an CFRE (lúide na cnapshuime tiomnaithe do chlabhsúr an tionscadail agus aistriú eolais) leis an (bPríomh) Údarás Uirbeach ar chur isteach agus fhormheas na tuarascála deiridh ar dhul chun cinn. Sa tuarascáil seo, a chuirtear isteach tráth nach déanaí ná dáta deiridh an tionscadail, leagtar amach caiteachas iniúchta an tionscadail freisin fíoraithe ag Rialtóir 1. Tá sé tábhachtach a mheabhrú nach bhfuil an tríú híocaíocht bunaithe ar phrionsabal na réamhíocaíochta ach ar phrionsabal aisíocaíochta costas a tabhaíodh agus a íocadh. Mar sin de ní mór do chomhpháirtithe tionscadail réamh-mhaoiniú a dhéanamh ar a gcaiteachas le linn na céime deiridh de chur chun feidhme an tionscadail.
- Déantar íocaíocht deiridh leis an (bPríomh) Údarás Uirbeach tar éis an tuarascáil cháilíochtúil deiridh a fhormheas (le cur isteach tráth nach déanaí ná bliain amháin tar éis dáta deiridh an tionscadail). Is fiú, ar a mhéad, EUR 12 000 CFRE agus clúdaíonn sé céim chlabhsúir an tionscadail agus aistriú eolais.

5. Giniúint agus forbairt tionscadail

5.1 Comhpháirtíocht le haghaidh Gníomhaíochtaí Nuálacha Uirbeacha

Údaráis incháilithe uirbeacha amháin, mar a shainmhínítear in Airteagal 2 den Ghníomh Tarmligthe, is féidir Foirm Iarratais a chur isteach ar Ghairm Tograí UIA.

Táthar ag súil, áfach, i gcreat an Tionscnaimh UIA go mbunóidh Údaráis Uirbeacha ina mbeidh an meascán ceart de chomhpháirtithe comhlántacha. Is gá do gach comhpháirtí bheith lonnaithe san AE. Féadfaidh comhpháirtíocht a bheith comhdhéanta de (Phríomh) Údarás Áitiúil, údaráis ghaolmhara uirbeacha agus comhpháirtithe soláthair. Ní cuid de chomhpháirtíocht an tionscadail é an grúpa leathan geallsealbhóirí ach ba cheart baint a bheith acu sa tionscadal.

- **Údarás Uirbeach (nó Príomhúdarás Uirbeach i gcás togra a chuireann roinnt údarás áitiúil isteach):** feidhmníonn an Tionscnamh UIA ar bhonn Údaráis Uirbigh atá freagrach as cur chun feidhme foriomlán agus bainistíocht fhoriomlán an tionscadail ar fad. Síníonn an (Príomh)Údarás Uirbeach an Conradh Fóirdheontais leis an Eintiteas a gCuirfear Cúram air agus faigheann sé sin an CFRE le dáileadh ar na comhpháirtithe eile (Údaráis Ghaolmhara Uirbeacha agus/nó Comhpháirtithe Soláthair) de réir na sainróilanna agus sainfhreagrachtaí (agus buiséad dá réir). I gcás comhlachas agus grúpaí a aithnítear mar cheirteáin eagraithe, measfar an institiúid, lena n-áirítear gach ceann de na húdaráis uirbeacha eile lena mbaineann, a bheith ar an Údarás Uirbeach faoi chuimsiú an tionscadail UIA.
- **Údaráis Ghaolmhara Uirbeacha:** I gcás comhlachas d'údaráis uirbeacha (náisiúnta/réigiúnacha nó údaráis uirbeacha, comhaontuithe nó comhlachais críche, ceantair fhorbartha, etc.) nach bhfuil stádas dlíthiúil mar cheirtleán eagraithe acu, chomh maith le húdaráis áitiúla aonair gan comhaontú foirmiúil comhoibrithe acu ach atá toilteanach comhiarratas a chur isteach i gcreat an UIA, cuireadh sé siúd aonad riaracháin áitiúil amháin mar Phríomhúdarás Uirbeach agus na haonaid riaracháin eile mar Údaráis Ghaolmhara Uirbeacha. Beidh na húdaráis Ghaolmhara Uirbeacha freagrach as gníomhaíochtaí sonracha a sholáthar agus as spriocanna inghnóthaithe gaolmhara/aschuir ghaolmhara a thairiscint. Is ag Údaráis Ghaolmhara Uirbeacha a bheidh sciar de bhuiséad an tionscadail agus tabharfaidh siad tuairisc ar na costais arna dtabhú chun na gníomhaíochtaí a sholáthar. Cuirfear faisnéis mhionsonraithe faoi na húdaráis Ghaolmhara Uirbeacha ar fáil (lena n-áirítear stádas dlíthiúil, taithí agus inniúlachtaí, daoine le teagmháil a dhéanamh leo, etc.) san Fhoirm Iarratais.
- **Comhpháirtithe Soláthair:** institiúidí, gníomhaireachtaí, eagraíochtaí, comhpháirtithe earnála príobháidí, comhlachais a mbeidh ról gníomhach acu i gcur chun feidhme an tionscadail. Ba cheart go roghnódh Údaráis Uirbeacha a gComhpháirtithe Soláthair i ndáil le prionsabail na trédhearcachta agus na córa comhionainne. Beidh siad freagrach as gníomhaíochtaí sonracha a sholáthar agus as spriocanna inghnóthaithe gaolmhara/aschuir ghaolmhara a thairiscint. Ba cheart a thabhairt faoi deara nach bhfuil ach eagraíochtaí a bhfuil pearsantacht dhlítheanach acu i dteideal páirt a ghlacadh sa tionscadal mar chomhpháirtithe foirmiúla. Gnólachtaí comhairleachta a bhfuil sé mar phríomhchuspóir acu tionscadail Eorpacha a fhorbairt agus a bhainistiú, níl siad i dteideal páirt a ghlacadh i dtionscadal mar chomhpháirtithe foirmiúla. Gnólachtaí comhairleachta a bhfuil sé mar phríomhchuspóir acu tionscadail Eorpacha a

fhorbairt agus a bhainistiú, níl siad i dteideal páirt a ghlacadh i dtionscadal mar Chomhpháirtithe Soláthair.

- **Ba cheart do ghrúpa níos leithne geallsealbhóirí** baint a bheith acu le dearadh agus cur chun feidhme an tionscadail. D'fhéadfaí institiúidí, gníomhaireachtaí, eagraíochtaí agus comhlachais a chuimsiú leis an ngrúpa sin. Ní bheidh ról díreach ag na geallsealbhóirí sin (agus mar sin de níl buiséad tiomnaithe acu le cur chun feidhme) ach measfar iad a bheith ábhartha ar mhaithe le cur chun feidhme réidh éifeachtach agus úinéireacht roinnte an tionscadail a chinntiú.

Tá faisnéis mhionsonraithe faoi róil agus fhreagrachtaí na nÚdarás Uirbeach (agus na nÚdarás Uirbeach Gaolmhar, más ábhartha) agus na gComhpháirtithe Soláthair le fáil i gcuid 2.1 de Threoir an Tionscnaimh UIA.

5.2 Gníomhaíochtaí Tionscadail

Déanfar gníomhaíochtaí faoi chuimsiú na dtionscadal UIA a eagrú de réir Pacáistí Oibre agus tacóidh siad le ceann amháin nó roinnt Cuspóirí Téamacha agus Tosaíochtaí Infheistíochta gaolmhara de chuid CFRE, mar atá leagtha amach sa chéad mhír d'Airteagal 9¹⁶ de Rialachán na bhForálacha Coiteanna (RFC) le haghaidh CSIE agus in Airteagal 5 le haghaidh CFRE.

Chuige seo ba cheart Pacáistí Oibre éagsúla bheith in úsáid mar atá liostaithe thíos:

- Pacáiste Oibre Ullmhúcháin
- Pacáiste Oibre ar Bhainistíocht Tionscadail
- Pacáiste Oibre ar Chumarsáid
- Pacáiste Oibre ar Chur Chun Feidhme
- Pacáiste Oibre ar Infheistíocht

Tá gach Pacáiste Oibre, seachas an Pacáiste Oibre ar Infheistíocht, sainordaitheach in iarratais tionscadail UIA.

Beidh Saineolaí UIA i bhfeidhm ag gach tionscadal, duine a bheidh freagrach as na nithe seo:

¹⁶ Rialachán na bhForálacha Coiteanna (AE) Uimh. 1303/2013:
<http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=celex:32013R1303>

- comhairle agus treoir a thabhairt go leanúnach faoi bhunús na gníomhaíochta, go háirithe maidir leis an ábhar nuálach
- cúnamh a thabhairt chun forbairt a dhéanamh ar dhoiciméid agus ar aschuir a dhéanfaidh na ceachtanna arna bhfoghlaím agus na dea-chleachtais etc. a ghabháil agus a scaipeadh ar an lucht spéise leathan
- a chinntiú go bhfanann an ghníomhaíocht ar an mbóthar ceart agus go bhfuil sí ag teacht leis an togra comhaontaithe

Is leis an Tionscnamh UIA a chlúdófar costais a bhaineann le Saineolaithe UIA (lena n-áirítear costais taistil agus chóiríochta).

Tá tuilleadh faisnéise faoi struchtúr an phlean oibre do thionscadal UIA chomh maith le faisnéis ar ról agus chúraimí na Saineolaithe UIA le fáil i dTreoir an Tionscnaimh UIA.

5.3 Línte buiséid agus costais incháilithe

De réir Threoir an Tionscnaimh UIA (féach rannán 4.2), is incháilithe a bheidh an caiteachas ar fad a bhaineann le cur chun feidhme na dtionscadal UIA agus is sna línte cuí buiséid a bhuiséadófar dóibh:

- Foireann
- Oifig agus riarachán
- Taisteal agus cóiríocht
- Saineolas seachtrach agus seirbhísí seachtracha
- Trealamh
- Bonneagar agus oibreacha tógála

6. An próiseas iarratais

Cuimsíonn an pacáiste iarratais don tríú Gairm Tograí le haghaidh an Tionscnaimh UIA na nithe seo:

- Na Téarmaí Tagartha seo (atá ar fáil i dteangacha uile an AE)
- Treoir theicniúil ar an Electronic Exchange Platform (EEP)
- Treoracha mionsonraithe chun cabhrú leis an bhFoirm iarratais a chomhlánú (ar fáil ar líne i ngach teanga de chuid an AE laistigh den chóras EEP)

Cuimsítear ann freisin leagan oibre den Fhoirm Iarratais agus den Bhileog Deimhniúcháin mar threoir chun cúnamh a thabhairt i bpróiseas dréachtaithe an Iarratais (doiciméad word ar fáil i mBéarla amháin)

Ina theannta sin, is gá Treoir an Tionscnaimh UIA (atá ar fáil i mBéarla amháin) a léamh go cúramach maidir le rialacha uileghabhálacha an Tionscnaimh.

Féadfaidh na doiciméid uile a fháil ar shuíomh Gréasáin an Tionscnaimh UIA. Ní úsáidfear aon pháipéar sa phróiseas Iarratais.

Comhlánófar Iarratais tríd an Electronic Exchange Platform (EEP) atá i bhfeidhm ag an Tionscnamh UIA. **Cuimsíonn an t-Iarratas Foirm Iarratais agus leagan scanta agus sínithe den Bhileog Deimhniúcháin.**

Féadfaidh iarscríbhinn a uaslódáil agus a chur leis an bhFoirm Iarratais. D'fhéadfadh seo bheith ina léarscáil a léiríonn an réimse idirghabhálacha, graf, grafaic faisnéise etc. Tá cur síos ar chineál agus ar mhéid an chomhaid ar féidir a chur mar iarscríbhinn sainithe i dtreoir an EEP. Beidh Iarratasóirí in ann Iarratas a chur isteach tríd an EEP mí amháin ar a laghad roimh an spriocdháta le haghaidh Iarratas. Foilseofar tréimhse a inúsáidteachta ar shuíomh idirlín an UIA.

Moltar go mór d'Iarratasóirí an Fhoirm Iarratais a chomhlánú i mBéarla soiléir, cé go bhféadfaí í a chur isteach i gceann ar bith de theangacha oifigiúla an AE freisin.

Ba cheart a thabhairt faoi deara gurb ar an leagan Béarla a bheidh an Mheasúnacht Straitéiseach agus an Mheasúnacht Oibríochtúil ar na Foirmeacha Iarratais bunaithe (sa chás go gcuirfear an Fhoirm Iarratais isteach i dteanga eile, déanfaidh soláthraí seachtrach seirbhíse atá faoi chonradh ag an Rúnaíocht Bhuan an Fhoirm Iarratais a aistriú go Béarla). Ní féidir leis an Rúnaíocht Bhuan cáilíocht an aistriúcháin a ráthú agus mar sin de is faoi phriacal an Iarratasóra atá sé sin. Thairis sin, is i mBéarla a chaithefear an Conradh Fóirdheontais, bainistíocht an tionscadail, tuairisciú foirmiúil, bunspricanna inghnóthaithe agus gach cumarsáid a dhéantar leis an Eintiteas a gcuirfear Cúram air agus leis an Rúnaíocht Bhuan.

Is é an spriocdháta le haghaidh chur isteach na Foirme Iarratais agus na Bíleoige Deimhniúcháin ná 30/03/2018 14h00 CET.

7. An próiseas roghnúcháin

Tar éis iad a chur isteach, beidh gach iarratas faoi réir próiseas roghnúcháin a eagrófar de réir na gcéimeanna seo a leanas:

1. Seiceáil Incháilitheachta
2. Measúnacht straitéiseach
3. Measúnacht oibríochtúil

7.1 Seiceáil Incháilitheachta

Ar dhúnadh na gairme, déanfaidh an rúnaíocht bhuan measúnacht ar an dóigh a gcomhlíontar na critéir incháilitheachta sna hiarratais tionscadal ar fad a cuireadh isteach. Is é an cuspóir a bhaineann leis an seiceáil incháilitheachta ná:

- Deimhniú a dhéanamh de go gcomhlíonann na Foirmeacha Iarratais a fuarthas, agus na hiarscríbhinní a ghabhann leo, na critéir fhoirmiúla incháilitheachta
- Go seachnaítear breis measúnaithe ar iarratais neamh-incháilithe
- Go n-áirithítear go gcuirtear an chóir chomhionann ar gach togra a roghnaítear le haghaidh maoinithe

Seo a leanas critéir incháilitheacha UIA:

1. Tá an Fhoirm Iarratais curtha isteach go leictreonach tríd an EEP roimh an spriocdháta atá luaite i dTearmaí Tagartha na Gairme Tograí
2. Tá an Fhoirm Iarratais comhlánaithe go hiomlán
3. Tá an t-iarratasóir ina údarás uirbeach de chuid aonad riaracháin áitiúil atá sainmhínithe, de réir an mhéid uirbithe atá ann, mar chathair, mar bhaile nó mar bhruachbhaile agus ina gcónaíonn 50 000 áitritheoir ar a laghad

NÓ

Tá an t-iarratasóir ina chomhlachas nó ina ghrúpa d'údaráis uirbeacha a bhfuil stádas dlíthiúil ceirtleáin eagraithe aige déanta suas d'aonaid riaracháin áitiúil, a bhfuil tromlach (ar a laghad 51%) na n-áitritheoirí ina gcónaí in aonad riaracháin áitiúil atá sainmhínithe, de réir an mhéid uirbithe atá iontu, mar chathair, mar bhaile nó mar bhruachbhaile agus a bhfuil 50 000 áitritheoir mar dhaonra iomlán acu

NÓ

Tá an t-iarratasóir ina chomhlachas nó ina ghrúpa d'údaráis uirbeacha nach bhfuil stádas dlíthiúil mar cheirtleán eagraithe aige, agus a bhfuil na húdaráis uirbeacha ar fad atá i gceist (an Príomhúdarás Uirbeach agus na hÚdaráis Uirbheacha Ghaolmhara) ina n-aonaid riaracháin áitiúil atá sainmhínithe de réir an mhéid uirbithe atá iontu, mar chathair, mar bhaile nó mar bhruachbhaile agus a bhfuil ar a laghad 50 000 áitritheoir mar dhaonra iomlán ar fad acu le chéile lan príomh-údarás uirbeach chomh maith le húdaráis uirbeacha a bhaineann leis

4. 4. I gcás comhlachas nó grúpa nach bhfuil stádas dlíthiúil mar cheirtleán eagraithe aige, tá Príomhúdarás Uirbeach agus na hÚdaráis Uirbheacha Ghaolmhara curtha i láthair ar an bhFoirm Iarratais
5. 5. Tá na teorainneacha ama comhlíonta: tá riachtanais na Gairme agus an Tionscnaimh comhlíonta i ndáta deiridh an tionscadail
6. 6. Tá na huasriachtanais bhuiséid agus an prionsabal cómhaoiniúcháin comhlíonta
7. 7. Is ó Bhallstáit an AE gach comhpháirtí atá i gceist (an Príomhúdarás Uirbeach, na hÚdaráis Uirbeacha Ghaolmhara agus Comhpháirtithe Soláthair)
8. 8. I dtogra tionscadail amháin atá na húdaráis uirbeacha atá ag cur iarratas isteach (Príomhúdaráis Uirbeacha agus/nó Údaráis Uirbeacha Ghaolmhara) i gcreat na Gairme céanna Tograí
9. Níor roghnaíodh agus níor maoiníodh ar an ábhar céanna na húdaráis uirbeacha (Príomhúdaráis Uirbeacha agus/nó Údaráis Uirbeacha Ghaolmhara) atá ag cur iarratas isteach i nGairm Tograí UIA roimhe seo
10. Tá an bhileog dheimhniúcháin agus í sínithe go cuí ag ionadaí dlíthiúil an Phríomhúdaráis Uirbigh uaslódáilte isteach sa chóras EEP faoi dheireadh spriocdháta na Gairme.

Mura bhfuil gach ceann de na riachtanais thuas comhlíonta, ní bhreithneofar an t-iarratas a thuilleadh sa phróiseas measúnachta.

7.2 Measúnacht Straitéiseach

I gcás iarratas a dhearbhfófar a bheith incháilithe beidh siad faoi réir Measúnacht Straitéiseach a dhéanfaidh painéal Saineolaithe Seachtracha. Tá an Mheasúnacht Straitéiseach freagrach as 80% den ualú a thabharfar don mheasúnacht fhoriomlán ar an tionscadal agus cuimsíonn sí na critéir seo a leanas:

- Nuálaíocht (40% den ualú) – A mhéid atá an t-iarratasóir in ann a léiriú gur rud nua é an togra

tionscadail (nach ndearnadh tástáil air nó nár cuireadh chun feidhme roimhe seo ar an talamh sa cheantar uirbeach atá i gceist agus in aon áit eile san AE) agus go bhfuil acmhainneacht shoiléir aige luach breise a sholáthar

- Comhpháirtíocht (15% den ualú) – A mhéid atá sé ábhartha baint a bheith ag príomh-ghéallsealbhóirí leis an tionscadal maidir le cur chun feidhme an tionscadail (údaráis uirbeacha ábhartha, más ann dóibh, comhpháirtithe agus grúpa níos leithne géallsealbhóirí)
- Intomhaisteacht (15% den ualú) – A mhéid a sholáthróidh an tionscadal torthaí intomhaiste
- Inaistritheacht (10% den ualú) – A mhéid a bheifear in ann an tionscadal a aistriú chuig limistéir uirbeacha eile san Eoraip

Tá ceisteanna táscacha measúnachta do na critéir uile curtha i láthair i gcuid 3.2.2 de Threoir an Tionscnaimh UIA.

Déanfaidh painéal na Saineolaithe Seachtracha fíorú ar na tionsadail a chuireann leis na cuspóirí téamacha do Chistí SIE agus don Chomhchreat Straitéiseach arna sainiú sa chéad mhír d' Airteagal 9 RFC agus go molann siad freagraí comhtháite ar na dúshláin a aithnítear iontu agus go mbeidh siad ag teacht le prionsabail na forbartha inbhuanaithe uirbí. Féadfaidh go ndéanfaidh an Coimisiún agus an tEintiteas a gCuirfear Cúram air cinneadh gan tionscadal a roghnú mar gheall ar easpa ranníocaíochta mura gcomhlíontar seo.

Tar éis na Measúnachta Straitéisí, déanfaidh an painéal Saineolaithe Seachtracha mionléiriú ar an measúnacht ar na hiarratais agus rangóidh sé iad. I gcomhaontú leis an gCoimisiún, déanfar iarratais ina mbainfear scór os cionn tairseach ar leith amach a chur ar aghaidh le haghaidh Measúnachta Oibríochtúla. Tabharfar fógra d'iarratasóirí faoin gcinneadh ag deireadh phróiseas na Measúnachta Straitéisí (má bhíonn sé le dul ar aghaidh nó mura mbíonn).

7.3 Measúnacht Oibríochtúil

Is í an Rúnaíocht Bhuan a dhéanfaidh an Mheasúnacht Oibríochtúil agus beidh sí freagrach as 20% den ualú a thabharfar don mheasúnacht fhoriomlán ar an tionscadal.

Is é príomhchuspóir na Measúnachta Oibríochtaí ná cáilíocht an togra a mheas (lena n-áirítear an t-údar leis an tionscadal; indéantacht, comhsheasmhacht agus comhleanúnachas an phlean oibre; cáilíocht na struchtúr bainistíochta a bheartaítear; comhleanúnachas agus comhréireacht an bhuiséid; cáilíocht na ngníomhaíochtaí cumarsáide a bheartaítear).

Tá ceistanna táscacha measúnachta don chritéar “Cáilíocht” curtha i láthair i gcuid 3.2.3 de Threoir an Tionscnaimh UIA.

Tar éis na Measúnachta Oibríochtaí, tiocfaidh Coiste Roghnúcháin a chomhdhéanfar den Eintiteas a gCuirfear Cúram Air agus den Choimisiún le chéile chun an roghnú deiridh a dhéanamh. Is é an Coimisiún a dhéanfaidh an cinneadh deiridh maidir le cé na tionscadail a roghnófar. Tabharfar fógra d’iarratasóirí faoin gcinneadh ag deireadh phróiseas na Measúnachta Oibríochtaí.

7.4 An córas scórála don mheasúnacht

Tabharfar scór idir 1 agus 5 i leith gach critéir ualaithe, rud as a dtiocfaidh meánscór do gach tionscadal.

Tá faisnéis mhionsonraithe faoin gcóras scórála don mheasúnacht le fáil i gcuid 3.2.4 de Threoir an Tionscnaimh UIA.

Cuirfeadh an córas scórála i bhfeidhm agus sainfhiúntas gach togra tionscadail á chur san áireamh chomh maith le próiseas na hiomaíochta a chur i bhfeidhm sa dóigh is go ndéanfar measúnú comparáideach ar gach togra tionscadal eile a cuireadh isteach i gcreat na Gairme céanna Tograí. Ar an ábhar sin ní chuirfeadh scóranna ar fáil do iarratasóirí tograí tionscadail nár cuireadh ar an ngearrliosta iad do Mheasúnú Oibríochtaí nó nár ceadaíodh iad ar deireadh ach tabharfar tuairisc mhionsonraithe do na hiarratasóirí seo ar gach critéir a ndearnadh measúnú air. 8.

8. Soláthar poiblí, iniúchadh agus státchabhair

Comhpháirtithe tionscadail a chomhlíonann an sainmhíniú atá ar údarás conarthach de réir na reachtaíochta náisiúnta ábhartha um sholáthar, is gá dóibh cloí leis na rialacha soláthair phoiblí is infheidhme.

Ní mór caiteachas arna dhearbhu ag an tionscadal a bheith iniúchta ag iniúcháir neamhspleách. Ní mór an méid seo a leanas a chlúdach sa tuairim ón iniúcháir neamhspleách: dlíthiúlacht agus rialacht an chaiteachais arna dhearbhu, soláthar na dtáirgí agus na seirbhísí, fóntacht an chaiteachais arna dhearbhu, agus an dóigh a bhfuil an caiteachas agus na hoibríochtaí ag comhlíonadh rialacha an Chomhphobail agus rialacha náisiúnta. Ós rud é go gceaptar agus go maoinítear an t-iniúcháir

neamhspleách go díreach ag tionscadal an UIA, níor cheart costais iniúchta bheith á dtuar ag comhpháirtíocht an tionscadail le linn do bhuiséad an tionscadail a bheith á leagan amach.

Chun cothroime iomaíochta a choimeád do gach gnóthas atá gníomhach sa mhargadh inmheánach, ní mór tionscadail fhaofa a bheith i gcomhréir le rialacha Státchabhrach chun éifeachtacht caiteachais phoiblí a áirithiú agus chun saobhadh ar an margadh a chosc amhail cistiú príobháideach a bhrú amach, struchtúir neamhéifeachtacha margaidh a chruthú agus gnólachtaí neamhéifeachtúla a chaomhnú.¹⁷ Maidir le cistiú Gníomhaíochtaí Nuálacha Uirbeacha, ba cheart aire a thabhairt chun a áirithiú nach ndéanfar an iomaíocht a shaobhadh leo agus nach gcuirfear isteach ar an margadh léi gan chúis leormhaith. I gcoitinne, bíonn an Coimisiún Eorpach ag súil nach mbeidh gníomhaíochtaí eacnamaíocha i gceist le tromlach na dtionscadal a mhaoineofar ag an gairm seo agus gur beag difear, más difear ar bith é, a dhéanfaidh tromlach na dtionscadal a mhaoineofar ag an gairm seo do thrádáil idir na Ballstáit .

Maoiníonn an Coimisiún Eorpach na Gníomhaíochtaí Nuálacha Uirbeacha ó Chiste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa (suas le 80% de chostas an tionscadail) trí bhainistíocht indéireach. Maidir le 80% de mhaoiniú na nGníomhaíochtaí Nuálacha Uirbeacha, is gá go ndéantar seiceáil ar chomhsheasmhacht na Státchabhrach chun a áirithiú go soláthraíonn tacaíocht phoiblí leas iomlán don mhargadh inmheánach. Chun a áirithiú go dteorannaítear éifeachtaí saofa acmhainní buiséid an AE, agus na cáilíochtaí nuálacha agus oscailte a bhaineann leis an UIA ó thaobh é bheith bunaithe ar ghairmeacha tograí do thionscadail a thugann réitigh chruthaitheacha chun cinn agus na téamaí ginearálta a roghnaítear do na gairmeacha, is cosúil gur cheart go raibh comhsheasmhacht maidir le Státchabhair bunaithe ar theorainn de chostas uasta EUR 500,000 de mhéid iomlán an mhaoiniúcháin UIA ar féidir a shreabhadh go gnóthas aonair a bhaineann le tionscadal ar leith.

Féadfaidh an chuid eile (ar a laghad 20% de chostas an tionscadail bheith clúdaithe ag ranníocaíochtaí príobháideacha nó poiblí. Nuair a thagann ranníocaíochtaí den chineál sin ó fhoinsí príobháideacha, titeann siad taobh amuigh de chomhthéacs dhlíthe Státchabhrach. Nuair a bhíonn ranníocaíochtaí ann ó acmhainní poiblí Ballstáit ar thionscadail a mbaineann le “gníomhaíochtaí eacnamaíochta” áfach, .i. earraí agus seirbhísí a thairiscint ar an margadh, ansin ba cheart na tionscadail sin a bheith deartha sa dóigh is go gcomhlíonann aon ranníocaíocht poiblí rialacha Státchabhrach ag gach leibhéal, is é sin ag leibhéal úinéara, cruthaitheora agus/nó oibritheora an tionscadail nó na saoráide. I gcásanna den

¹⁷ Féadtar teacht ar thuilleamh treorach ar choincheap Státchabhrach, féach ar fhógra an Choimisiúin maidir le coincheap Státchabhrach dá dtagraítear in Airteagal 107(1) CFAE ('NOA'), le fáil ag: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719\(05\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719(05)&from=EN).

chineál sin, ba cheart go mbeadh an maoiniú poiblí a chuirtear ar fáil ag teacht le ceanglais an Rialacháin De Minimis, nó le coinníollacha mar a leagtar amach iad i Rialachán an General Block Exemption Regulation (GBER) nó sa SGEI Decision for Services of General Economic interest.

Tá faisnéis mhionsonraithe faoi sholáthar poiblí agus faoi Státchabhair le fáil i gcuid 4.4.6 agus i gcuid 4.4.7 de Threoir an Tionscnaimh UIA.

9. Conas cúnamh a fháil

Beidh foireann na Rúnaíochta Buaine sásta cúnamh a thabhairt d'iarraitasóirí maidir le haon cheist theicniúil a bhíonn acu le linn na Gairme Tograí. Féadfaidh sonraí teagmhála a fháil ar shuíomh gréasáin an Tionscnaimh UIA.

Chomh maith leis sin, eagróidh an Rúnaíocht Bhuan 4 Sheimineár d'iarraitasóirí i gcathracha éagsúla ar fud na hEorpa. Féadfaidh dátaí agus ionaid na Seimineár d'iarraitasóirí a fháil sa rannán “Imeachtaí” de shuíomh Gréasáin an Tionscnaimh UIA.

Anuas air sin, eagrófar seimineáir ghréasáin ar shainghnéithe de fhorbairt an tionscadail agus de chur isteach an iarratais. Féadfaidh teacht ar dhátaí agus ar ábhair na seimineár gréasáin sa rannán “Imeachtaí” ar shuíomh gréasáin an Tionscnaimh UIA.

10. Dátaí tábhachtacha

- 15/12/2017 – Seoladh an tríú Ghairm Tograí
- 01/2018 – 02/2018 – Seimineáir agus seimineáir ghréasáin na n-iarraitasóirí
- 30/03/2018 – Spriocdháta le haghaidh chur isteach na bhFoirmeacha Iarratais
- 10/2018 – Dáta tascach le haghaidh an chinnidh dheiridh ar fhormheas na dtionscadal
- 11/2018 – Dáta tascach tosaigh le haghaidh tionscadail fhormheasta

Táimid ag súil le tograí tionscadal a léamh go luath!